בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

# יום ד', ד' בניסן תשס"ה (13 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לקראת חג הפסח, **מקור ההגדה:**
**בבואנו לחפש את המקור הראשוני לליל-הסדר**, לטקס אמירת ההגדה, לא נמצא שום איזכור במקרא כלל. מקורות היהדות הראשוניים לליל-הסדר נמצאים במשנה במסכת פסחים, בפרק 'ערבי פסחים'. בתקופת המקרא הטקס המאפיין את חג הפסח הוא קרבן הפסח. איפה אם כן, מתפתחת לה ההגדה של פסח? ראשית ההתפתחות בתקופת בית שני, בין סוף תקופת המקרא לתקופת המשנה. תקופה של כ- 500 שנה, תקופה שהיא מאוד מעורפלת בהיסטוריה של עם-ישראל, תקופה שאיננו יודעים עליה יותר מדי. במקורות ישראל אין כלל תיעוד לתקופת בית שני. כל התיעוד הקיים עתה בידינו מתקופה זו, לקוח ממקורות חיצוניים, הן מקורות יהודיים כדוגמת יוספוס פלוויוס ופילון, והן מקורות נוצריים ושומרונים.
**תקופת בית שני היא תקופה מיוחדת** בהתפתחותו של עם ישראל: מהמקרא עד למשנה, מבני-ישראל, מ'עברים' ל'יהודים', (מושג שלא קיים במקרא, למעט מגילת אסתר), לעולם של בית הכנסת, לעולם של בר-מצווה, תפילה בציבור, תפילת חובה, קריאת התורה והפטרה, וכיוצ"ב. בתוך הרשימה הארוכה של דברים המתפתחים בזמן בית שני, דברים שאין לנו תיעוד, איך ולמה צצו ועלו, צצה ועולה גם ההגדה של פסח. מתי בדיוק? מי חשב על זה? איזה צורך זה בא למלא? אין לנו אלא לשער:
**ככל הנראה**, המאפיין למהפך שעם ישראל עובר בתקופת בית שני, הוא **מהפך אינדיבידואליזם**: בתקופת המקרא אנו רואים את עיקר עבודת ה' בבית המקדש. אנו עדים לכך שעיקר העבודה נעשה על ידי הכוהנים, ובייחוד על ידי הכהן הגדול. לעומת זאת אנו רואים בתקופת המשנה הרבה דברים שהתחדשו, ועניינם: העבודה העצמית של הפרט.
**ההגדה של פסח** מגיעה לעולם על הרקע הזה. מסתמן שתחילתה בתקופת החשמונאים. יש דרישה בעם להיות שותפים יותר בטקסים הדתיים, ומכאן מתחילה התפתחותה של ההגדה. התפתחות זו עתידה להימשך כ- 1200 שנה, עד שהיא מתגבשת לגמרי, ונעשית להגדה שאנו מכירים כיום.
http://www.nafkamina.org/shiurim/shinan/hagada1.doc

**אהוד מנור** – מבט אישי...
מישהו חסר היום בארץ הנהדרת שלנו... כמו לכולם, האיש אהוד מנור ונשמתו הקסימו גם אותנו. מישהו אמר אתמול שזו שנה קשה לזמר העברי – מספר אנשים מפורסמים בעולם המוזיקה הישראלית אבדו לנו בזמן קצר כל-כך.
מפגש אחד היה לנו עם אהוד מנור. זה היה ליל קיץ נאה לפני שנים מספר, המקום – חצרו של מגדל דוד בירושלים, בעיר העתיקה. האירוע? – קונצרט חזנות לרגל יום הולדתו ה- 80 של חזן דגול ששמו אינני זוכר (לגיל המתקדם בחיים יש מחיר, לא כך?). אהוד מנור היה מנחה הערב. וכך פתח את דבריו:
=בוודאי הנכם שואלים את עצמכם מה אני עושה כאן הערב? הרי, ממולנו, יש קונצרט רוק בבריכת הסולטן [מחוץ לחומות העיר העתיקה], וללא ספק אתם חושבים שהמקום הטבעי בשבילי להיות הערב הוא שם, ולא כאן. ובכן, בבית שבו גדלתי, כל שבת אבא נהג לשיר איתנו

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי** בשבת
**בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!**
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

# יום ד', ד' בניסן תשס"ה (13 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

זמירות שבת, ואף לא קמנו משלחן השבת עד שהשלמנו את כל הזמירות! מכאן למדתי את אהבתי לנשמה של שבת, לחזנות וכמובן לשיר העברי בכלל.=

**"הזורעים בדמעה, ברינה יקצורו."** [תהלים קכ"ו 5] יהא זכרו ברוך.

**"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב."** [תהלים צ"ד 14]

**מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום <u>רביעי</u> בשבת**

**בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל